

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Luca Ana
Str. Lupeni 17 A
Sibiu

Telegiul Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 140

SIBIU

1 mai
1992

Nr. 17—18

Melchisedec Ștefănescu, apărător al Ortodoxiei (I)

Preliminarii biografice.

Drept episcopul Melchisedec Ștefănescu, fost al Dunării de Jos, o vreme și reședința la Ismail în Basarabia, apoi la Galați și, în cele din urmă, episcop al Romanului, s-a spus de către un contemporan că era „cel mai învățat episcop al Românilor”, iar un biograf l-a numit „cel mai strălucit ațhieru al regatului român” (v. Const. C. Diclescu, Episcopul Melchisedec, Buc., 1908, p. 15—16). Strălucita în istorie, filologie, arheologie, teologie și literă. În 1851 obține de la Academia din Kiev titlul de Magistru în teologie și literă. A fost profesor la Seminarul Veniamin din Iași, de ermenetică și omiletică, dar preda și ebraica, și latina, și franceza. A fost profesor și rector și Seminarul din Huși din 1856. A fost delegatul clerului în Divanul Ad-hoc din 1857 fiind, alături de frații Scriban, unul din cei mai zeloși apărători ai unității Principatelor.

Trece prin multe demnități. În 1860 e numit, ca arhimandrit, locotenent de episcop al Huși, unde rămâne trei ani. Pe baza documentelor studiate acolo, publică opera: *Cronica Hușilor și a episcopiei cu asemenea numire* (1869). În 1870 e ales membru al Academiei Române. Încă din 1862 fusese hirotonit episcop, la Iași, dar tot ca locotenent de Huși. În 1864 trece la nou-înființata episcopie a Dunării de Jos, având sub jurisdicție Bolgradul, Covurluiul și Brăila, iar din Basarabia românească, Ismailul, unde își și fixează reședința. Vine însă tot ca locotenent și numai în 1856 devine titular. Girează o vreme și Mitropolia Moldovei (1866), când mitropolitul Calinic Miculescu a fost suspendat și judecat ca separatist. Carol I îl grațiază pe Calinic Miculescu.

Melchisedec rămâne în Ismail până în 1878 când tratatul de la Berlin dă din nou Cahulul, Bolgradul și Ismailul rușilor. În același an își mută reședința la Galați. Aduce aici și Seminarul.

În 1879 e ales episcop al Roman. De aici vizitează Bucovina. E interesant să scrie despre Ștefan cel Mare:

„Apropierea de mormântul lui Iși umple sufletul de niște mișcări lăuntrice, care te transportă în trecutul glorios al țării, condusă de acest extraordinar bărbat, mare erou și mare om politic. Mișcarea sufletescă te înflorează, te umple de lacrimi și te zguduie în toată existența fizică și spirituală. Ce va fi fost el în viață, dacă numai umbra lui are atâtea putere morală! (O vizită la cîteva mănăstiri și biserici antice din Bucovina, în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie” nr. 1 și 2 din 1883, și în „Analele Academiei Române”, VII, 2).

Iată un Melchisedec patriot sensibil și profund. Așa se explică și vizitele făcute la Plevna, Grivița și în alte locuri scumpe istoriei românești. Prin 1885 vizitează Basarabia, Chișinăul și Noul Neamț, unde mai trăia întemeietorul, vestitul Andronic, venit de la Mănăstirea Neamțului.

O vizită la Kiev i-a adus o nenorocire care l-a urmărit până la moarte. A fost mereu acuzat că e rusofil, vânzător de țară, complicită împotriva regelui. Ziarele și-au făcut nefasta „datorie” de a-l pune negri, pentru că se vacantea scaunul de mitropolit primat, după moartea lui Calinic. Toate drumurile spre mai sus i-au fost blocate într-una, calomnia nelipsind pentru erudiția sa, pentru cărțile scrise, pentru descoperirile istorice din hrisoave vechi. Devenise incomod prin competența lui evidentă în toate și, prin distanță, cultura lui care îl distanțea și îl plasa mult deasupra contemporanilor doritori de poziții, mereu cu dorințele invers proporționale cu valoarea lor.

A suferit toată viața. Chiar prietenii unor oameni mari ca V. A. Urechea nu l-au putut ajuta. Invidia e lipsită de scrupule și găsește întodeauna căile de reușită!

Un lucru nu i s-a putut reproșa: că n-ar fi fost un ortodox cu convingeri puternice. Dar și din aceasta i s-a făcut o vină, fiind numit „fanatic pentru ortodoxie” (Ziarul „Lupta”, 24—25 dec. 1886).

I s-a reproșat până și acest lucru, deoarece scria și împotriva protestanților, și împotriva catolicilor. Așa se face că dușmanii lui, de fapt cei care voiau să-i oprească ascensiunea, ca să urce ei, au angajat până și presa străină împotriva lui, spre ex. ziarul *Neue Treie Presse*, din Viena catolică.

Acest lucru îl propaga chiar Melchisedec, scriind despre dușmanii lui: „Ei sînt agenții ai propagandei iehuzitice și gîndind în mine un apărător neînduplecat al Bisericii noastre strămoșești, care aparține la Ortodoxia Orientului, au unii toate forțele vicleșugului iezuit spre a mă denigra înaintea țării și a națiunii mele, reprezentîndu-mă ca pe un agent al politicii rusești” (la Diclescu, op. cit., p. 25).

Mai mult nu s-a apărut. Nu și-a scotocit calomniatorii vrednici de polemica sa cu ei. La Roman a păstorit 13 ani. A murit de gută, la vârsta de 69 de ani, la 16 mai 1892, adică exact acum o sută de ani.

Cîteva principii ale gîndirii și activității sale.

Nu ne-am fi oprit asupra lor, dacă ele nu s-ar putea impune și astăzi Bisericii Ortodoxe Române, drept jaloane de urmat într-o epocă în care Biserica își caută rosturile în societatea contemporană, și e chemată tot mai mult să-și demonstreze modul în care își înțelege implicarea în promovarea acestor rosturi care nu pot fi decît ale ei. Așadar de la care ea nu poate lipsi.

Ne vom folosi de o parte din biografia lui, din care vom extrage ceea ce ni se va părea elocvent pentru noi cei de azi. Iată cu ce am începe: „Melchisedec era pătruns de ideea că Biserica nu poate avea o înflorire asupra societății românești, dacă reprezentanții ei nu binecuvîntează, nu sîntesc și nu îmbărbătează mișcările înalte și aspirațiunile mari ale națiunii”. (Diclescu, op. cit., p. 33).

Mă întreb cum va discerne Biserica de azi îndatoririle ei, pe care Melchisedec le gîndește politice, dar nu partizane, ci naționale. Căci implicarea lui privea unirea, aducerea unui prinț străin, neutralitatea și modalitatea alegerii puterii legitime.

El a militat pentru neatîrnarea Bisericii române, iar mai tîrziu pentru autocefalie. În organizarea Bisericii prevedea înființarea unei autorități sinodale „în care să fie reprezentată și preoțimea liecărei eparhii”. Era la curent cu reglementările săguniene din Transilvania, deși se pare că el avea în vedere ceva mai mult decît reprezentarea în Congres, după modelul săgunic.

Mihail Kogălniceanu îi susține această idee, dar ea nu-i reușește lui Melchisedec.

Cu privire la alegerea episcopilor, în afară de preoți, conform canonului VIII al Sinodului din Laodiceea, sînt chemați, să participe și laici. Încă un ecou al reglementărilor săguniene, care, în cele din urmă, se vor impune, după 1920.

O experiență tristă a avut Melchisedec cu secularizarea averilor mănăstirești din vremea lui Cuza. Soluția i s-a părut mai înțel salvatoare, eliberatoare de corvoada preocupărilor materiale și, mai ales, eliberatoare de grecii care acaparau și duceau toate veniturile mănăstirilor în țările lor. Milostenia românească, grija pentru Orientul căzut sub turci, s-a operat încetul cu încetul într-un adevărat jaf al averilor țării, în profitul unor călugări greci, care se îmbogățeau cărînd tot peste granițe.

Dar secularizarea afecta și pe monahii români. Aceștia n-au înțeles politica lui Melchisedec. Și-a atras astfel ura neîmpăcată a călugărilor. Chiar Filaret Scriban, care îl fusese prieten, l-a condamnat pentru că s-a realiat politicii Puterii civile în această privință. Mai tîrziu și-a dat seama că ceea ce considerase el a fi un act îndreptățit, s-a dovedit a fi fost periculos și nedrept cu Biserica locală. A numit secularizarea

(Continuate în pag. a 2-a)

Dr. ANTONIE PLAMĂDEALA
Mitropolitul Ardealului

Amintirea unui mare ierarh

Pare de necrezut și, totuși, s-au împlinit 25 de ani de cînd — într-o zi mîhrită de 25 aprilie, din anul 1967, ne-a părăsit pentru totdeauna blîndul și vrednicul de pomenire, mitropolitul Ardealului Nicolae Colan. Deși împovărat de ani și de suferințe trupești, credincioșii catedrale din Sibiu — ca și ai altor biserici parohiale din Arhiepiscopie, — erau obișnuiți cu figura lui blîndă de ierarh înțelept, pe care l-a păstrat cu a Sfîntului al cărui nume l-a purtat din tobez și cu care l-a păstrat și în călugărie. Eram obișnuiți, în același timp, și cu vorba lui blajină și înțeleaptă, cu cuvîntările sale presărate cu multe cuvinte din vechea limbă românească, care lăsau impresia unor vechi cazanii.

Viața nu i-a fost senină, dar cu toate acestea, a izbutit să se impună în ochii tuturor prin muncă neîntreruptă în slujba neamului și a Bisericii, prin dragoste față de obștea mare a credincioșilor săi, printr-o adevărată jertfă în slujba neamului în vremuri de mare vitregie pentru țara întreagă.

Născut într-o familie de țărani în comuna Araci din județul Covasna, la 28 noiembrie 1893, a făcut studii strălucite la renumitul Liceu „Andrei Șaguna” din Brașov (1906—1914), la Institutul teologic „Andreian” din Sibiu (1914—1917), apoi la Facultatea de Teologie a Universității din București, (cu licență în 1920), la Facultatea de Teologie protestantă a Universității din Berlin (1920/21). În timpul primului război mondial, s-a refugiat cu trupele românești dincolo de Carpați, ajungînd ziare la Chișinău, unde a militat, prin colaborările sale la diferitele presa ale vremii, pentru realizarea unității noastre statale.

Remarcat și îndrumat de fostul său profesor de teologie, acum mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan, a îndeplinit, la Sibiu, o seamă de slujiri de mare răspundere: secretar arhiepiscopal (1921—1922), profesor de Noul Testament la Academia Teologică „Andreiană” (1922—1936) și rector al ei (1928—1936), profesor la Școala militară, redactor al Revistei Teologice (1923—1936), fondator și redactor al revistei „Viața Ilustrată” (1934, continuată la Cluj pînă în 1940), președinte al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, secretar general al Asociației clerului „Andrei Șaguna” din Transilvania, membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiu și în Congresul Național (Continuare în pag. a 2-a)

Pr. prof. Mircea Păcurariu

Copiii în rugăciunea părinților

Părinții se simt datori să facă tot pentru copiii lor, ca să devină oameni de valoare în neamul lor, ca să-i ajute să se impună în lume prin binele ce-l fac, îndemnînd și pe alții să facă bine. Dar părinții își dau seama că ei nu pot face tot cit ar trebui pentru copiii lor și de aceea simt datoria să ceară și ajutorul lui Dumnezeu pentru viața lor de bună rodnicie. Copiii lor ocupă locul prim și principal în rugăciunile părinților cînd tot ce gîndesc că le-ar fi de folos. Ei se roagă pentru copiii lor cu cea mai mare căldură și stăruință. Ei cer pentru copiii lor de la Dumnezeu sănătate, cumîntenie, împrejurări favorabile în desfășurarea vieții lor. Cer ca aceștia să-și câștige un nume bun între oameni prin faptele bune și de ajutorare ce vor face acelor. De cite ori vine un moment important în viața lor, de cite ori au de împlinit o faptă mai

hotărîtoare, de trecut peste o greutățe, părinții se îndreaptă cu rugăciunea lor către Dumnezeu ca să le stea copiii aproape cu puterea Lui, cu ajutorul Lui.

Toate acestea le fac părinții fără șovăială, în grabă. Ei se bucură de orice succes al lor, multumînd lui Dumnezeu pentru ajutorul ce li l-a dat. În toate acestea se vede că pentru părinți, copiii au o valoare care le întrec pe toate, că fiii lor nu pot fi niște ființe trecătoare. Nu se pot împăca cu gîndul că fiii lor nu vor dura veșnic, dacă nu în viața aceasta, cu siguranță în cea viitoare, pentru a fi veșnic cu ei, pentru a avea veșnic bucuria de a fi cu ei în fericirea fără sfîrșit.

Nu poate fi iubire adevărată față de cineva fără credința în veșnicia lui existență și fără nădejdea bucuriei fără sfîrșit a împreună cuviețuirii.

Pr. prof. Dumitru Stăniloae

Chipuri din pridorul amintirilor mele: NICHIFOR CRAINIC (II)

(Continuate din numărul trecut)

Și Nichifor Crainic consideră că, pentru educația cetățenească a maselor, presa trebuie să fie ca un pedagog, un apostol, un duhovnic sau misionar; iar politic: „Un parlament al Neaparlamentarilor”. Dar ziarul „Calendarul” a fost suspendat de trei ori sub Dictatura Carlistă și Directorul lui a fost închis la Jilava.

A treia oră, după articolul „Regele Wieder și Duda Regina” a fost interzis definitiv. După fiecare „lăcere jilavă”, Nichifor Crainic era invitat de către Centrul Studențesc Chișinău, ca să țină cite o conferință publică și atunci manifestațiile studențești își sărbătoreau eroul, care se prezenta publicului, cu proba de foc a închisorilor, în spate.

Era Idolul Tineretului. O personalitate polarizantă. Ne tutea cu copula frunții sale și zîmbetul săgalmic, care inspira încredere și cuteganță. Acest zîmbet nu i-a dispărut niciodată, — nici după închisorile Aiudului. Spunea despre sine, că a ajuns ca o minge; cu cit o trîntesc dușmanii mai tare, cu atît sare mai sus!... Era cunoscut în toată țara, prin conferințele și șezătoriile literare, — și chiar peste hotare: Austria, Germania și Italia.

În învălmășagul curentelor ideologice, care se încruciau și se țeseau deasupra noastră și, mai ales, se luptau împotriva Bisericii noastre creștine ortodoxe, lipsa de orientare pe Calea Unității l-a determinat pe Nichifor Crainic să scoată lucrarea „Puncte cardinale în haos”. Trăim în haosul unui război, care plutea în văzduh deasupra capetelor noastre. Pornind de la aceste realități Nichifor Crainic conchidea că, ori ne apropiem de zorile unei păci senine și definitive — potrivit unei teorii metalogice, că Dumnezeu poate insufla în mintea puterilor lumii duhul său de pace, — ori ne apropiem de un războiu de o prăpăstioasă cruzime. În oricare dintre aceste două alternative, educația creștină a tineretului se impune cu necesitate. Tineretul a fost totdeauna avangarda deșteptărilor naționale, cum se vedește și astăzi, prin tineretul basarabean, care prin „Drumul Crucii” a deșteptat toată suflarea românească.

„Căci ce sîntem, decît Români și Creștini Ortodocși — scria atunci Nichifor Crainic cu sentiment permanent. Această este sînta ființa noastră, de aproape două mii de ani, de cînd ne știm pe harta Europei. Sîntem așezatul la punctul crucial, între Orient și Occident, — între Roma și Bizanț. Și cine ne-a așezat aici, cu sîngele nostru, cu limba noastră, cu credința, cu tradițiile și obiceiurile noastre, și ne deosebim de vecinii noștri: ruși, maghiari, polonezi, sîrbi și bulgari?... Ziarul „Calendarul”, în scurta lui existență, a fost ca un scurt circuit; dar a luminat calea, — cum a luminat Mihai Viteazul „Calea Unității”. Nimeni pînă la Nichifor Crainic n-a avut curajul să dea în vileag Francmasoneria, această Societate ocultă, a cărei lozincă este: Spionaj... Crimă... Moarte!... Comunismul din România era Oficiu Cominternului (sau, cum îi zicea Nichifor Crainic „Cominternului”) și avea misiunea de a destrămă unitatea noastră națională, ca să poată intra în internațională. Deci, lupta lui Nichifor Crainic era legitimă

(Continuare în pag. a 2-a)

Preot Lăudatu Vasilescu

MEMORANDUM — 100

Între evenimentele remarcabile din istoria Transilvaniei se numără și mișcarea memorandistă, ale cărei revendicări și aspirații s-au cristalizat în Memorandumul din 1892. La 28 mai se împlinesc 100 de ani de cînd acesta a fost înaintat împăratului Franz-Iosif I la Viena.

Memorandumul este rodul frămîntărilor politice și sociale ale românilor din Transilvania din perioada dualismului austro-ungar (1867—1918), care s-a impus prin mișcările de eliberare ale națiunilor din imperiul habsburgic.

În ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, în Transilvania s-a intensificat lupta împotriva aspirărilor naționale și a exploatarea socială, în care rolul principal revine românilor. Lupta lor urmărea două obiective, într-o interdependentă organică unu de celălalt: drepturi naționale și unitate politică a teritoriilor locuite de ei, prin scuturarea jugului maghiar.

Sub raport politic, între 12—14 mai 1881, la constituirea Partidului Național Român, bănăteanul Vincentiu Babeș a fost încredințat cu redactarea unui Memorandum, în care să înfățișeze suferințele populației românești și revendicările ei fundamentale. Acest Memorandum, pe care în 1882 îl definitivează George Barițiu și-l tipărește la Sibiu în 4000 de exemplare, n-a fost totuși înaintat împăratului, sub motivul alegerii „momentului oportun”.

În mai 1887 Conferința P.N.R. a hotărît să se treacă la o energetică acțiune națională, în primul rînd la reconsiderarea memorandumului și prezentarea lui împăratului de la Viena.

În 1891 se publică în limba franceză „Memoriul studenților universitari privind situația românilor din Transilvania și Ungaria”, adresat opiniei publice din apusul Europei, în care se face un aspru rechizitoriu politicii de oprire a celor trei milioane de români din Austro-Ungaria. Răspunșii studenților maghiari contra Memoriorului studenților bucureșteni a dat prilejul lui Aurel C. Popovici de a da o „Replică” riguroso argumentată, publicată în mai multe limbi, primul document care a atras simpatia diferitelor cururi din Europa pentru cauza românească.

La Conferința P.N.R. din 21—22 ianuarie 1892 la Sibiu, deși unii delegați au manifestat din nou o oarecare rețineră, s-a fixat ziua de 28 mai ca dată a înaintării Memorandumului.

Intensificarea luptei de aspirare națională a determinat Conferința extraordinară a P.N.R. din 26 martie 1892 să definitiveze textul Memorandumului redactat de patriotul transilvănean Iuliu Coroianu. Memorandumul face o analiză obiectivă a situației românești din Austro-Ungaria în anii care au trecut de la pactul dualist. El cuprinde o introducere în care se arată, prin argumente istorice, temeiurile împotriviții poporului român față de anexarea Transilvaniei la Ungaria, făcînd în continuare o critică detaliată la adresa politicii intolerante a claselor conducătoare maghiare în problema națională. Sînt analizate de asemenea, prin rînd: legea electorală, legea naționalităților, legea școlară, municipală, legea presei și agrară — legi potrivnice dezvoltării firești a poporului român.

În Memorandum se afirmă că Biserica și școala au rămas „singurele sfere ale vieții comune, în care populația românească își mai vedea ocrotite libertățile ei de dezvoltare națională. La scurtă vreme însă de la încheierea dualismului s-au pus iar în discuție proiecte de legi, care aveau de scop știrbirea acelor autonomii și mărginirea lor la niște cadre în care avîntul cultural e peste putință”.

Memorandumul este semnat de Dr. Ioan Rațiu, președinte, Gheorghe Pop de Băsești și Eugen Brote, vicepreședinți, Dr. Vasile Lucașiu, secretar general, Iuliu Coroianu, secretar și alții. În 28 mai, conducătorii P.N.R., însoțiți de 300 de intelectuali, negustori, meseriași și muncitori sosesc la Viena pentru a-l preda împăratului. Acesta refuză să primească delegația și trimite Memorandumul guvernului ungar din Budapesta.

Considerîndu-se „foarte grave” acțiunile fruntașilor români legate de înaintarea Memorandumului, guvernul maghiar dispune arestarea celor „vinovați”, între care se găsesc și preoții Ioan Duma și Romul Crainic. Procesul s-a desfășurat la Cluj, 1894, și s-a soldat cu grele condamnări. El a devenit punctul culminant al întregii acțiuni memorandiste.

Miscarea memorandistă, în general, Memorandumul, în special, au justificare istorică. Dovadă sînt și cuvintele lui Friedrich Lachmann, publicist și informator austriac, care într-un raport înaintat la Viena în sept. 1881, spune că „este logic, în conformitate cu drepturile privilegiate românești, deoarece numai de acolo pot aștepta împlinirea dorințelor lor de a se elibera de lanțurile sub a căror apăsare suferă”.

Cu toată îndreptățirea ei, perioada memorandistă nu și-a realizat scopurile urmărite. Totuși, în ciuda greutăților și a piedicilor întâmpinate, ea rămîne în istorie cu o valoare neștearsă. Acum români au reușit să ridice tot mai sus steagul luptei de eliberare și unitate națională. De aceea, Memorandumul poate fi socotit pe drept cuvînt o etapă importantă în istoria mișcării naționale românești din Austro-Ungaria și o nouă treaptă spre Unirea cea Mare din 1918.

Pr. Teremia B. Ghita

COLȚUL TINERETULUI:

Valoarea timpului

Dragi tineri,

Timpul este bani, zice un proverb străin, care arată că timpul este cea mai de preț comoară pe care ne-o dă Dumnezeu în viață. Prin el ne formăm și ne afirmăm personalitatea noastră religioasă-morală și culturală în societate.

Se spune despre un scriitor celebru că, pe patul de moarte prietenii, vînd să-l consoleze, l-au întrebat, cu ce l-ar putea ajuta? El le-a răspuns: „Dați-mi înapoi anii tineretului meu, anii din primăvara vieții, anii speranțelor mărețe și ai idealurilor nobile”. Acest regret arată că, dacă timpul este cel mai prețios capital pentru fiecare om, pentru tineret el are o valoare excepțională, deoarece el deschide drumul fericit sau nenorocit în viață. Avera dreptate filozoful Lamennais (+ 1854) să-i scrie unui tînăr: „Tiner, tu ești la vîrsta la care te decizi. Mai tîrziu trebuie să suporti jugul soartei pe care tu singur și-a putea impuși; să gemi în mormîntul pe care tu l-ai săpat, fără a-i putea ridica piatra (L. Riboulet, Formarea morală și intelectuală pentru viață, trad. A. Nicula, Cluj 1943, pag. 61).

Însă puțini tineri își dau seama de valoarea timpului. Este dureros să vezi tineri gata de ceartă cu colegii lor pentru că au fost înșelați cu 3, 4, 5 lei, în schimb sînt dispuși să-și risipească cu ei timpul în discuții fără folos și în plimbări fără rost. Cu aceasta, ei sînt dușmanul propriului lor interes, ai bucuriei și fericirii de mai tîrziu. Ei uită că zilele tineretului sînt puține și trec ca săgeți în văzduh și rînduiesc-n zbor. Trece tineretea, cu cîntărele în imnul studențesc, Gaudemus igitur, trece o floare, cu fiecare clipă scade mereu ața de pe mosorelul vieții voastre și ca mine vă găsiți în situația să răspundeți înaintea lui Dumnezeu și a credincioșilor de felul cum v-ați pregătit pentru misiunea voastră. De aceea vă îndemn cu înțeleptul Iisus Sîrah: „Nu lăsați să treacă nici o zi bună fără folos, ci luați-i partea ei de bucurie pentru viața voastră” (14, 14).

Tînărul bun se cunoaște după felul cum își folosește timpul. El se ocupă zilnic cu studiul și cu rugăciunea; își face lucrările de seminar, își pregătește colocviile și examenele, face însemnări din lecturi alese și predici, etc., convins că de toate acestea va avea nevoie în viață. El seamănă neîncetat acum, în primăvara vieții, ca să culeagă, miine, roada bogată, cînd va învîta pe alții.

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. prof. Simion Radu

Pipăit-a Toma coasta Mîntuitorului?

„Cine a păzit atunci mina ucenicului nească, când s-a apropiat de coasta Domnului cea de foc? Cine i-a dat ei îndrăzneală de a putut pipăi osul cel de vâpăie? Cu adevărat, ceea ce s-a pipăit. Că de n-ar fi dat coasta putere dreptei celei de lut, cum ar fi putut pipăi patimile cele ce au clătuit (au zguduit) cele de sus și cele de jos? Acest dar Tomii (lui Toma) s-a dat a o pipăi pe aceasta și a striga lui Hristos: „Domnul ești și Dumnezeu meu!” Așa glăsuiește una din alcătuirile din cuprinsul sfintei slujbe din Duminică de după sfintele Paști, când sfânta noastră Biserică face pomenire de înălțarea Domnului Hristos cu ucenicul Său Toma, care dorea să se încredințeze de Învierea Mîntuitorului prin pipăire. Colegii săi de ucenicie, plini de bucurie, din prilejul înălțării cu Mîntuitorul înviați, căci „s-au bucurat ucenicii văzînd pe Domnul” (Ioan 20, 20), i-au spus contrariului lor Toma, care nu era de față, cînd îl s-a arătat Domnul Hristos, i-au spus sfîntului apostol Toma: „Am văzut pe Domnul!” (Ioan 20, 25). Dar el, care n-a avut bucuria nici măcar de a-l vedea pe Învățătorul său înviați, a primit această veste cu îndoială și a zis: „Dacă nu voi vedea în palmele Lui semnul piroanelor, dacă nu voi pune degetul meu în

semnul piroanelor și dacă nu voi pune mina mea în coasta Lui, nu voi crede” (Ioan 20, 25). Stăteau atunci față în față ucenicii cei credincioși și plini de bucurie și ucenicul care încă n-a ajuns să creadă, ucenicul cu sufletul umbrit de nedumerire și de îndoială, dar doritor să se încredințeze de slăvita Înviere. Dorința i s-a împlinit după puțină vreme, căci în a opta zi, după Înviere, Să din morți, Mîntuitorul li s-a arătat din nou ucenicilor Săi, întocmai ca în seara zilei în care înviași din morți, de data aceasta fiind și sfîntul apostol Toma de față. Lui i s-a adresat Domnul Hristos, cînd a zis: „Adu degetul tău încoace și vezi minile mele și adu mina ta și o pune în coasta mea și nu fi necredincios, ci credincios” (Ioan 20, 27). La aceasta, sfîntul apostol Toma a răspuns și a zis: „Domnul meu și Dumnezeul meu” (Ioan 20, 28). Iisus i-a grăit lui Toma: „Pentru că m-ai văzut, Tomo, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut” (Ioan 20, 29).

În relatarea sfîntului Evanghelist Ioan, în legătură cu cele privitoare la sfîntul apostol Toma, ni se spune despre dorința lui de a se încredința despre Învierea Domnului și prin pipăire, dar nu ni se spune că el ar fi și pipăit semnele piroanelor din mâini sau

urmele sulitei din coasta Învățătorului său. Nefiind o astfel de precizare în dumnezeiasca Evanghelie, sînt unii care se întreabă și astăzi, după atâtea veacuri, dacă sfîntul apostol Toma a pipăit coasta Mîntuitorului, și nu lipsesc nici de aceia care să afirme, că sfîntul apostol Toma n-a pipăit pe Învățătorul înviați, ci s-a încredințat de Îvierea Lui numai văzîndu-l, de vreme ce a zis Mîntuitorul: „Căci m-ai văzut, Tomo, ai crezut”. Cei mai mulți însă dintre credincioșii dreptmăritori, conduși de sfînta Biserică, cred și mărturisesc că sfîntul Toma s-a încredințat de Îvierea Domnului și prin pipăire, că, adică, și-a apropiat mina de „coasta Domnului cea de foc”, că „a pipăit osul cel de vâpăie”, că „a putut pipăi patimile cele ce au zguduit cele de sus și cele de jos”, iar pentru aceasta a primit putere chiar de la coasta Domnului, pe care a pipăit-o. Sfînta noastră Biserică consideră că pipăirea coastei Mîntuitorului este un dar de la Dumnezeu, ce i s-a dat lui Toma, întrucît zice: „Acest dar Tomii i s-a dat a o pipăi pe aceasta și a striga: „Domnul ești și Dumnezeul meu”.

Toți credincioșii care ascultă sau rostesc icosul de la Duminică Tomii, adică alcătuirea cu care am început rîndurile de față, toți cei

care cugetă la această alcătuire, cred și mărturisesc că sfîntul Apostol Toma a pipăit coasta Mîntuitorului. Și e firesc să creadă și să mărturisesc această adevăr, a afirmat de sfînta Biserică, nu numai în icosul pe care l-am pomenit, ci în toată slujba din Duminică Tomii, precum și în toate săptămîna care urmează coastei Duminici. Sfînta noastră Biserică, propovăduitoarea și talmăcirea sfintei Evanghelii, ne spune lămurit că Mîntuitorul s-a lăsat pipăit de sfîntul Apostol Toma, că Sfîntul Apostol Toma a pipăit pe Mîntuitorul. Faptul că sfîntul Apostol Toma a pipăit „coasta cea de foc” a Mîntuitorului și „osul cel de vâpăie” precum și „patimile cele ce au zguduit cele de sus și cele de jos” este afirmat și confirmat de învățătura sfintei Biserici și de credința noastră. Cine nu gîndește așa — indiferent de motivele pe care le-ar avea să creadă altfel — nu poate fi numărat la dreptmăritorii creștini, deoarece nu crede și nu mărturisește ceea ce crede și mărturisește sfînta noastră Biserică. Unul ca acesta nu se lasă îndrumat de slujba de la Duminică Tomii și nici nu are gîndurile din această slujbă. Pentru noi e sigur că Toma a pipăit coasta Mîntuitorului și că s-a încredințat „și prin pipăire”, că „Hristos a înviați din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminturi viață dăruindu-le”.

Arhim. Teofil Pădăran

VINTILĂ HORIA

La 4 aprilie 1992, a încetat din viață în Spania, la apogeele creației sale, scriitorul celebru *Vintilă Horia*, născut în Segarcea. Avea 77 de ani. Prieten bun al meu încă din tinerețe, aveam cu el dese legături prin corespondență. Cotropit de jale încerc să înfirip, din noianul de amintiri, o prefață prezentare asupra acestui fel de a ne fi cunoscut. Iată: Mulți ani la rînd i-am trăit în armonioasă prietenie cu *Vintilă Horia*, un tânăr frumos, încît alt prieten, comun, îl potretiza ca fiind „frumos ca o domnișoară”. Cînd l-am cunoscut așa era. Un efeb care, prin puternic talent, s-a impus repede în viața literară. Colaborările asidue, mai ales la *Gîndirea*, fac mărturie despre acestea. Mă bucură nespus amintirile triumviratului *Vintilă Horia*, Ovid

Caledoni și evocatorul care sunt. Într-unu din zile ne-am fotografiat în Cișmigiu. Anul 1938. Tot numerosi ani, de cînd *Vintilă Horia* a plecat din țară, după cîteva funcții pe la ambasade, să ajungă în exilul din Spania, profesor universitar, strălucit conferențiar, autor în spaniolă și alte limbi, al multor volume, obținînd premiul Goncourt, cu al său roman *Dieu est nê en exil*. În ciuda vremii care a trecut, care trece, în pofida marii distanțe, *Vintilă Horia* nici o clipă nu și-a uitat țara, iubind-o cu ardoare. N-a uitat prietenii de junete. Dovedă corespondența asiduă — și dacă se permite, repet — mie trimisă.

După *Mircea Eliade*, iată cu *Vintilă Horia*, a doua nespus de mare pierdere pentru neamul românesc.

Petre Pascu

Psalmul căutării

O, Doamne, calm Te-am așteptat în înserare,
Cu brațele nădecate de poeme,
Belsug de daruri, rupte fiecare
Tăcerilor din mine și din vreme.

Poate-ai trecut prin glasurile moi
Care-au chemat amurgul de dealuri...
Poate-ai căzut cu veștedele loi
Plecînd cu ele, înrăjit în valuri...

Te-am așteptat și brațul m-a durut
Și s-au desprins tălpile mele;
Topite-ncet în lacrimi și în lut,
Cărări pustii le-am risipit alene.

Azi brațul gol și sulletul asemeni
Pe care căi Te caută mereu,
Trudit și rupt căi polii să mă asemeni
C-un însetat tilhar de Dumnezeu.

Vintilă Horia

Unii Sfinți Părinți despre milostenie

Se pare că trecem cu vederea prea ușor peste facerea de bine, peste milostenia de orice fel ar fi ea, cu toate că despre puține alte datorii ale creștinului a vorbit Domnul atît de frumos și totuși atît de simplu ca despre ea. Poate tocmai de aceea o uităm pentru că lucrurile care ni se par mai simple sînt de multe ori cele mai rare și mai greu de împlinit. Numai despre desăvîrșire, despre credință, despre dragoste și despre nădejde a mai vorbit Domnul Hristos în acest fel: „fiți milostivi pe cum Tatăl vostru cel din ceruri milostiv este”. Milostenia e o formă a dragostei iar „dragostea acoperă multime de păcate” zice apostolul. Uneori mila pare a fi mai mare și decît jertfa: „milă vreau, iar nu jertfă” a repetat Domnul mai ales atunci cînd a chemat la apostolie pe vameșul Matei.

Iată ce frumos se exprimă în acest sens și înmogașul creștin în slujba deniei din Martia săptămîinii mari: „fiecare din noi să înmulțim talantul darului după măsură. Unul să aducă înțelepciune prin fapte bune, iar altul să săvîrșească slujba luminării, să-și împărtășească credinciosul cuvîntul său celuia ce nu știe tainele și altul să-și împartă bogăția săracilor căci așa vom înmulți împrumutul”.

Sfinții Grigorie de Nissa și de Nazianz, Vasile cel Mare, dar mai ales Sfinții Ioan Gură de Aur vorbesc în cuvinte admirabile despre puterea izbăvitoare a dragostei față de aproapele prin care ne putem „cîștiga” iertarea și mîntuirea. Desigur, nu în înțelesul cu care „s-ar vinde” ori „s-ar cumpăra” iertarea de păcate, ci în înțelesul că dacă spunem că iubim pe Dumnezeu, pe care nu-l vedem, dar în același timp urim pe fratele pe care-l vedem (cu toate că și cea de a doua iubire este „asemenia” primei) ne aflăm în păcat, cum zice apostolul. Or, iubind pe frate, cu fapta și cu adevărul, așa cum spunem că iubim pe Dumnezeu, ne încorporăm „în taina dragostei Sale, în singura înmogașărie în care și Dumnezeu și om sînt împreună pentru că cu o astfel de iubire a iubit Dumnezeu pe om încît s-a făcut asemenea nouă pentru că să ne înalte din nou în vrednicia de demult.

Iată acum cîteva pilde, în care, încă acum vreo 1000—1500 de ani în părțile Iordanului au căutat să talmăcească și unii dintre călugări și dintre sfinți adevărul măreț al carității.

Intra o colibă de lîngă Ierihon trăia pe la anul 550 un călugăr care n-avea nici cea mai mică avere, dar căruia-i plăcea să ajute pe cei lipsiți. Și iată că într-o bună zi un cerșetor îi bate la ușă cerînd milostenie. Călugărul n-avea altceva în chilie decît o pișcă, pe care i-o întinse. Cerșetorul îi răspunde că nu duce lipsă de pișcă, ci i-ar trebui o manta. Călugărul l-a poartat să intre și cînd cerșetorul a văzut că într-adevăr călugărul nu mai are înăuntru nimic și totuși îi dăruise și ultima pișcă, și-a desfăcut sacul său din spate, a deșertat în mijlocul colibei tot ce era în el, spunînd: „Părinte dragă, te rog să primești D-ta de la mine lucrurile acestea și eu am să mă aranjez aiurea”.

Un alt călugăr din apropiere, Avva Marcu, a viețuit vreme de 69 ani în atît de mari lipsuri încît unora li se părea că nu mai are trup. Muncea ziua și noaptea și tot ce cîștiga dădea săracilor fără să-și păstreze pentru el nimic. Prietenii au venit adeseori aducîndu-i de ale mîncării, dar el spunea că nu duce lipsă de nimic.

Și iată că în apropiere de drumul „de la Ierusalim spre Ierihon”, atît de căutat de tilhari pe vremea Mîntuitorului, trăia pe la anul 600 un călugăr care avea și el „darul milosteniilor”.

Dacă auzea că în satele din jur se află vreun om nevoias care n-avea cu ce să-și însămînteze ogorul, călugărul venea noaptea cu boii mînăstirii și cu sămînta de la el și-i isprăvea el lucrul. După ce și-a mutat sălășul mai în apropiere de pustie își lua în traistă pline și își umplea ulciorul cu apă și așa o pornea pe drumul secetos oferînd gustare tuturor oboșitorilor, le lua adeseori sarcina de după cap și le-o ducea el pînă îi urca dincolo de Muntele Măslinilor, iar după aceea se întorcea și găsea pe alții și-i ajuta și pe ei. Spunea călătorii că aproape todeauna îl găseau pe drum, uneori ducînd nu numai desagi cu povară, ci chiar purtînd în spinare cite un copil sau doi. Alteori îl vedeai șezînd și reparînd încălțămînta cite unui călător, căci avea la el tot ce-i trebuia. Se întimpla nu numai să împartă pișcă, apă ori haine, ci eteodată făcea și slujbe pentru morții aflați pe drum purtîndu-le grija de a-i înmormînta chiar.

Și ca să putem crede mai cu deadinsul aceste fapte e bine să nu se uite că ele sînt luate din cartea cu numele: „Pășunea duhovnicească” scrisă de Ioan Mesoh, care a călătorit și a trăit el însuși prin acele părți cunoscînd atît pe sfinții patriarhi Sofronie al Ierusalimului, cit și pe Grigorie cel Mare, papă al Romei, Sofronaje bine cunoscut din viața creștinătății de la începutul veacului VII. De altfel „Pășunea duhovnicească” a fost mult citită în trecut de strămoșii noștri, care o cîmpiau și o răspundeau în toate tînturile locuite de români. Unul din exemplarele cel mai frumos caligrafiate ale acestei lucrări a fost semnat de cunoscutul protopop Sava Popovici Barciana din Rășinari acum 200 și ceva de ani, lucrare care se păstrează la Academia Română din București. De altfel, peste vreun an-doi lucrarea se va tipări din nou în românește. Dar pînă atunci nu vom face cunoscut cititorilor noștri și alte fapte din viața acestor minunați creștini, care, desigur, au a ne spus și nouă destule învățături.

Pr. Teodor Bodogăe

DIN SF. SCRIPTURĂ

— De orice cuvînt mincinos să te ferești; să nu ucizi pe cel nevinovat și drept, căci eu nu voi ierta pe nelegiuit.

— Daruri să nu primești; căci darurile orbesc ochii celor ce vād și strîmbă pricinile cele drepte.

(Isire 23, 7—8)

Pleacă dintre noi un suflet mare *

Petrecem astăzi pe ultimul drum pe cel care a fost arhidiaconul Ioan Popescu, vrednic profesor al fostului nostru Institut Teologic Universitar și apoi al Facultății de Teologie intrată în Universitatea sibiană.

A ucenicit pe lîngă un mare dascăl de muzică, pr. profesor Gheorghe Șoima, intrat de mult în repertoriul clasic, componic al creatorilor de muzică românească, el nu cred că greșesc spunînd că Păr. Ioan Popescu a fost nu numai elevul remarcat și iubit al maestrului, dar i-a fost și un urmaș vrednic sub toate raporturile: ca pedagog în predarea teoriei muzicii, ca profesor și dirijor și modelator — cuvîntul vine de la acela de model — al carierei preoțești a multor generații de preoți. Aceasta încă de pe cînd ucenicia pe lîngă părintele Șoima, ca asistent al său și apoi singur și cu competența de nimeni contestată, ca urmaș al său, urmaș și în pregătirea execuțiilor corale ale altora, și în propria sa operă de compozitor.

Cînd spun toate acestea mă gîndesc la profesorul Ioan Popescu, dar și la dirijorul corului Catedralei, Ioan Popescu, calitate pe care de asemenea a împărtășit-o de mult cu părintele Șoima, și apoi a preluat-o singur.

Datorită lor catedrala din Sibiu s-a putut lăuda întotdeauna cu un cor de înaltă calitate și simțim acum cu durere că pierdem ceea ce rămăsese speranța noastră după părintele Șoima. Corul rămîne văduvit și vom găsi cu greu echilibrul care se strică astăzi. Căci cine nu știe cît datorează un cor dirijorului!

Il regretăm sincer pe părintele arhidiacon Ioan Popescu. Il regretăm ca profesor, ca dirijor al corurilor bisericesti din Sibiu, și ca om. A trecut prin lume muncind cu o discreție și o smerenie rar înțelinite, mai ales la artiști. Nu se lăuda. Nu se voia lăudat. Trecea printre noi ca

și cînd ar fi fost un oarecare, deși printre noi trecea de fapt un suflet mare. Tocmai de aici izvoră smerenia și discreția lui.

Aș vrea acum să-l asigur că am știut întotdeauna că a fost un mare artist și un om de mare calitate. Dacă nu i-am spus-o decît rareori, am fost pentru că mă jenam de tăcerile lui. Căci împunea tuturor o anumită măsură. Nu cerea mult. Nu protesta. Nu ieșea din rînduiala datoriei pe care și-o împlinea cu o conștiințozitate exemplară. Îmi plăcea cînd, aproape și cu jenă, dar și cu hotărîre își apăra fie ideile, fie coriștii sau studenții. Dovedea un suflet generos, omenos și delicat. Cred că această delicatețe ar putea constitui pentru mulți dintre noi un model.

Pleacă, lăsîndu-ne îndurerăți și cu locul său în ierarhia valorilor Arhiepiscopiei, la Facultate și la Catedrală, cu greu de acoperit. Dar legea Domnului depășește puterile noastre de înțelegere a momentului în care Domnul ne cheamă la Sine. Fie ca aceasta să fie o consolare pentru noi toți. Și îndeosebi, pentru familia care rămîne orfană de el.

Exprimăm tuturor, doamnei, fratelui Dr. Emilian Popescu, profesor de Bizantinologie de la Academia de Teologie din București, cu care m-am scotit întotdeauna prieten, și întregii familii, sincere condoleanțe. Noi toți și corul și studenții ne vom aminti pururea de Păr. Popescu, de bunul și cumsecadele și ilustrul urmaș al lui Dimitrie Cuntan, Gh. Dima, al lui Timotei Popovici, Petru Gherman și al lui Gheorghe Șoima, pe catedrala Facultății și la pupitrul dirijorilor al Catedralei din Sibiu.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptiții și memoria-i fie-i veșnică în inimile noastre, ca și în istoria instituțiilor pe care le-a ilustrat cu talent, cu vrednicie, cu dăruire, cu iubire.

Dumnezeu să-l ierte.

Dr. Antonie PLAMĂDEALA
Mitropolitul Transilvaniei

* Cuvînt la prohodirea arhidiaconului Ioan Popescu, profesor la Facultatea de Teologie a Universității din Sibiu și dirijor al corului Catedralei metropolitane din Sibiu.

Valoarea timpului

(Urmare din pag. 1)

Dușmanul cel mai mare al buneii folosiri a timpului este *aminarea* datoriiilor serioase de azi pe mine. Dar, cine este sigur pe ziua de mine. Ca și ziua de ieri, ea nu ne aparține; trecutul și viitorul sînt în mîna lui Dumnezeu. *Al nostru este numai prezentul*. De aceea scriitorul francez Laboulaye (+ 1883) a spus: „Mîine este marele dușman al lui azi. El ne paralizază puterile și ne reduce la neputință, răvîrînd pasivitatea noastră” (N. Criveanu, Maxime și Cugetări, R. Vilecea, 1929, p. 170). Apoi ziua de mine vine cu greutatea ei și n-o putem înfrîca cu grijile de azi, decît dacă facem lucrurile de mine superficial. Experiența sănătoasă ne învață: „Ceea ce poți face azi, nu lăsa pe mîine”. Numai cel robul de patimi zice: „Măm am timp, lasă-le azi”.

Secretul valorificării timpului este să nu amînam nimic, ci să facem totul la vreme. *Să nu cădem pradă comodității și lenei*, dușmanii fericii noastre, care ne robesc voința morală.

Lenea este plăcerea voinței dezordonată de a nu face la vreme ceea ce sîntem obligați. Ea se vede în dorința de a petrece timpul în ocupații ușuratic și neserioase, ca și-n abuz de somn. Somnul mult este dăunător pentru că slăbește agerimea spiritului, a inteligenței și a memoriei. El împiedică creațiile superioare. Faptul este explicabil. Energiile native, potențiale, slăbesc, ruginesc și dispar, iar cînd ne dăm seama de aceea, nu le mai putem îndrepta. Timpul pierdut nu mai revine. De aceea este necesar să ne culcăm devreme și să ne sculăm de dimineață. Biruința și onoarea sînt ale celor ce se scoolă de dimineață. Ei ajung departe. „Dimineața este tineretea zilei, zice Schopenhauer. Acum totul este proaspăt, zimbitor și ușor. Ne simțim mai puternici și vioi, mai dispuși, mai stăpîni pe facultățile noastre. Timpul acesta nu trebuie pierdut sculîndu-ne tîrziu, sau să ne ocupăm de fleacuri, vorbind nimicuri. Dimineața este tineretea vieții, seara este bătrînetea zilei” (Ibid. p. 170).

Celebrul naturalist și scriitor Buffon (+ 1788), spune că multe din lucrurile sale le datorește servitorului său, care l-a sculat regulat la ora 6 dimineață. La fel marele orator, istoric și filozof francez Bossuet (+ 1704) spune că se scula la ora 2 din noaptea, ca să aibă timp de rugăciune și studiu; iar poetul englez Milton, autorul tragediei „Paradisul pierdut”, era la lucru la cîntatul păsărilor.

Alt dușman al timpului este *lipsa unui ideal superior* în viață, care să ne arate ce sîntem, încotro mergem, pentru ce trăim, ce urmăm, ce conduită etică avem, ce mijloc folosim, etc. Idealul ne face înțelepți, hotărîți, activi, serioși, morali. El este călăuză și stîlpul de foc al vieții; ne dinamizează și ne umple viața de farmec și de sens. *Idealul este stîlpul nostru de la A la I*. El ne organizează viața, ne concentrează energiile spirituale-morale și fizice în slujba sa și ne face prudenți — Idealul ne arată rostul pentru care am venit aici și cum trebuie să ne comportăm, ca să răspundem misiunii pe care ne-am ales-o. El nu ne lasă purtați de valuri și bătuți ca frunza de vînt, ca mine să devenim epave ale societății. Idealul ne scoate din noroiul discuțiilor vulgare, inutile și obsesive. Idealul de suflet, din ocupațiile banale și distracțiile inovate, vicioase și petrecerile neserioase, care ne vlăguiesc tineretea, ne molenesc și ne îmbătrînesc înainte de vreme. El ne dispune la cugetări și preocupări alese și la o pregătire temeinică, pentru chemarea la preoție sau profesiunea aleasă.

Acestor dușmani se adaugă *grija exagerată de trup*; de îmbrăcăminte, hrană și băutură, tot atîtea curse ale diavolului, care ne împabă cu senzația de mulțumire, mindrie și iluzii de ferice, acestea ne fură timpul prețios de studiu și fac să ajungem în dezgust și dispreț față de noi înșine. Cei ce nu luptă cu acești dușmani degheați în plăceri vinovate, ascunde în noi, ca și grecii în calul troian, vor auzi cîndva cuvîntele lui Schiller, puse în gura unui personaj din piesa Don Carlos: „Orele pierdute aleințereții mele îmi adresează reproșuri zgomotoase la fel ca niște datorii pe care trebuie să le plătesc”, dar n-am cu ce, pentru că, în primăvara vieții am lăsat să treacă zadar-

INFORMAȚII

— Vineri, 17 aprilie a.c., I.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, a prezidat lucrările Permanentei Consiliului Eparhial Sibiu.

— Duminică, 19 aprilie a.c., I.P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană din Sibiu. Cu acest prilej I.P.S. Sa a rostit un bogat cuvânt de învățătură legat de praznicul Intrării Domnului în Ierusalim (Floriile).

— Luni, 20 aprilie a.c., I.P.S. Sa a săvârșit în Catedrala mitropolitană din Sibiu, alături de un sobor de preoți și diaconi, slujba înmormintării celui ce a fost arhid. Ioan Popescu, profesor de muzică la Facultatea de Teologie din Sibiu și dirigijor al coralei mitropolitane.

— Marți, 20 aprilie a.c., I.P.S. Sa a prezidat la București lucrările Comisiei pentru salariile clerului, instituită ad-hoc de Sf. Sinod.

— Joi, 23 aprilie a.c., I.P.S. Sa a făcut o vizită canonică la Schitul Pălinis.

Seara I.P.S. Sa a săvârșit în Catedrala mitropolitană slujba Deniei celor 12 Evanghelii.

— Vineri 24 aprilie a.c., I.P.S. Sa a oficiat în Catedrala mitropolitană din Sibiu slujba Prohodului Domnului nostru Iisus Hristos.

— Duminică, 26 aprilie a.c., Ziua Învierii Domnului, I.P.S. Sa a săvârșit slujba Învierii și Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană din Sibiu. La vremea cuvenită, I.P.S. Sa a prezentat Pastorală adresată tuturor preoților și credincioșilor din Eparhie cu prilejul praznicului Învierii Domnului 1992.

Prin bunăvoința societății de Radio-Televiziune Sibiu, slujba religioasă de Paști și cuvântul pastoral al I.P.S. Sale a fost transmis în direct pe postul local de radio.

De asemenea, Pastorală I.P.S. Sale a fost transmisă în acest an simultan de postul național de Radio din Chișinău, precum și de posturile de Radio Cluj și Tîrgu-Mureș, iar în ziua de Paști a fost transmisă integral pe postul național de Televiziune — București.

După Sf. Liturghie la Reședința mitropolitană a avut loc îndatinată recepție de Sf. Paști, la care au participat preoții din Sibiu, ostentori ai Centrului eparhial și alți invitați.

În aceeași zi la orele 18,00, I.P.S. Sa, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, a săvârșit în Catedrală slujba Vecerniei Paștilor (a doua Înviere).

— Luni, 27 aprilie a.c., I.P.S. Sa a luat parte la Sf. Liturghie în capela „Sf. Filoteia” din Sibiu. După otpustul Sf. Liturghii, I.P.S. Sa a oficiat slujba de binecuvîntare a noii picturi cu care a fost împodobită recent această capelă. I.P.S. Sa a rostit apoi un bogat cuvânt de învățătură despre argumentele Învierii Domnului precum și roadele acesteia în viața creștină.

— În aceeași zi, I.P.S. Sa a primit pe pr. Christopher Newland, capelanul Ambasadei Marii Britanii din București, însoțit de canonicul Granville Gibson din Anglia. După ce au vizitat reședința mitropolitană și Facultatea de Teologie din Sibiu, distinșii oaspeți, conduși de I.P.S. Sa, au făcut o vizită la M-reă Brîncoveanu, Simbăta de Sus.

V. B.

Hram mănăstiresc

„Izvorul Tămăduirii”, vineri după Paști, este, după cum se știe, al doilea hram al voievodalei ctitorii, acum cu adevărat rectitorită: Mănăstirea Brîncoveanu de la Simbăta de Sus, jud. Brașov.

În acest scop și în acest an de la Sibiu a sosit I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, însoțit de P.S. Episcop-vicar Serafim Făgărășanul, P.C. pr. prof. M. Păcurariu, decanul Facultății de Teologie, P.C. vicar A. Răduț, P.C. consilierii Gh. Papuc, E. Oancea și S. Săsăuian și P. Cuv. secretar eparhial V. Bălțat.

Sub razele unui soare binefăcător de primăvară și în ambianța firii, atît de darnică în frumuseți în aceste zile de început de mai, Sf. Liturghie a fost săvârșită la altarul din pădure de către cei doi ierarhi menționați, înconjuțați de un mare sobor de preoți și diaconi și cu participarea a peste șapte mii de credincioși, veniți din toate colțurile țării. Răspunsurile au fost date de un grup de călugări tineri și de obștea cea mare a credincioșilor.

Au fost prezenți de asemenea oaspeții din Franța, slujitorii bisericesti și laici, care au fost profund mișcați de frumusețea spirituală a praznicului.

La momentele cuvenite, C. diacon Marian Răduț, a fost hirotonit preot pe seama parohiei Berivoi Mari, prot. Făgărăș, iar ipodiakonul Pimen Roșianu din obștea Mănăstirii Brîncoveanu a fost hirotonit întru ierodiacon.

La preceasă a predicat P. Cuv. arhim. Teofil Părian, care s-a referit la „Săptămîna luminată” și la ceea ce înseamnă Maica Domnului pentru fiecare dintre noi.

La sfîrșitul Sf. Liturghii a vorbit P.C. prot. R. Zaharie (Făgărăș), care a subliniat rolul Mănăstirii Brîncoveanu în tinerea trează a conștiinței moral-religioase a credincioșilor din țara Făgărășului, un bogat cuvânt de învățătură rostit apoi I.P.S. Mitropolit Antonie, care, talmăcind înțelesul praznicului, a reliefat, între altele, tămăduirea pe care ne-o aduce Mîntuitorul Iisus Hristos prin învățura și bogăția Sa de daruri duhovnicești, zăbovind apoi asupra Învierii și martirilor ei, subliniind ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu vădit nouă în chip special prin Învierea Domnului.

„Vă binecuvîntează pe toți — a spus I.P.S. Sa în partea finală a cuvîntării — care v-ați făcut puțin timp și pentru suflet, prezența dvs. aici arătîndu-ne interesul pe care îl aveți pentru suflet”, amintind totodată credincioșilor prezenți marea eveniment al canonizării voievodului Constantin Brîncoveanu și a fiilor săi, martirizați în 1714, eveniment care se va serba și la mănăstirea ce-i poartă numele, la hramul din 15 august 1992. Adormirea Maicii Domnului.

A vorbit apoi P. Cuv. arhim. Veniamin Tohăneanu, starețul mănăstirii, după care s-au săvârșit sfinții apeși și Taina Sf. Maslu.

Simbăta, 2 mai a.c., tot la Mănăstirea Brîncoveanu a avut loc o consfățuire a cadrelor de conducere a Arhiepiscopiei Sibului cu P.C. propopii din Arhiepiscopie, prezidată de I.P.S. Mitropolit Antonie.

Au fost dezbătute probleme curente ale vieții noastre bisericesti și modul în care ele pot fi soluționate: probleme pastoral-misionare, legate de învățămîntul religios în școală, de colportaj, de noile construcții de biserică, de șantierul de la Mănăstirea Brîncoveanu, ultimele hotărîri privitoare la salarizarea preoților ș.a.

† Arhidiaconul prof. ION POPESCU

Vineri 17 aprilie 1992, după o scurtă și aprigă suferință, a trecut la cele veșnice Părintele Arhidiacon Ion Popescu, distins compozitor și dirigijor al corului catedralei mitropolitane, profesorul de Muzică bisericescă al Facultății de Teologie din Sibiu. Vestea, neașteptată, a îndoliat sufletele tuturor celor care, ca și rude sau prieteni, colegi sau studenți, l-au cunoscut și s-au împărtășit din altelele daruri cu care bunul Dumnezeu l-a înzestrat — și mai ales din smerenia și seninătatea unui suflet creștinesc ales și din bucuria cîntării bisericesti, pe care a slujit-o cu devotament decenii de-a rîndul...

Născut la 9 iunie 1925 în Orlești de Sus-Vilcea, într-o familie de țărani harnici, cu mai mulți copii — tatăl fiind și cîntărețul bisericii din sat și, cu siguranță, primul său „dascăl de suflet” în ale cîntării — și-a început la Se-

minarul „Sfîntul Nicolae” din Rimnicu Vilcea studiile pregătitoare pentru viitoarea sa slujbă, pe care le va continua apoi la Institutul Teologic din București și Sibiu, luîndu-și licența în Teologie cu calificativul excepțional în anul 1950. A urmat și cursurile de doctorat la Institutul din București, sub îndrumarea cunoscutului profesor, dirigijor și compozitor (astăzi nonagenar) Nicolae Lungu.

Mai tirziu, a păstrat mereu, o caldă amintire pentru toți venerabili săi profesori, ca și pentru Părintele Gheorghe Șoima, care, la Sibiu, i-a fost un adevărat mentor în problemele de muzică bisericescă. De fapt, acestuia, după ce a funcționat o vreme ca asistent al său, i-a și urmat la catedrală după pensionarea sa, și la conducerea corului catedralei mitropolitane.

Și se poate spune că întreaga activitate a Părintelui Ion Po-

„De vei spune acestea toate, vei fi slugă a lui Iisus Hristos”

(I Tim. 4, 6)

Știm cu toții că în cele două epistole adresate ucenicului său Timotei, primul episcop al vestitei cetăți antice Efesul, Sf. Apostol Pavel îi dă acestuia o seamă de îndrumări, învățături și sfaturi practice, cum să păstorească obștea creștină care i s-a încredințat, subliniind că atunci cînd va împlini toate aceste va „fi slugă bună a lui Iisus Hristos, hrănit cu cuvintele credinței” (I Tim. 4, 6).

Sfaturile și îndrumările Sf. Apostol Pavel sînt desigur permanent valabile pentru toți slujitorii bisericesti de totdeauna, ele oglindindu-se și în unele hotărîri ale Sf. Sinod al Bisericii noastre, care prevăd concret o seamă de îndatoriri practice, pe teren, în parohii, ale episcopului-vicar în special.

În virtutea acestor îndatoriri, atît de actuale și în momentul de față, și cu binecuvîntarea I.P.S. Mitropolit Antonie al Transilvaniei, P.S. Episcop-vicar Serafim Făgărășanul a întreprins, din Duminică Floriilor pînă în Duminică Învierii, o cercetare a majorității parohiilor din prot. Sf. Gheorghe, jud. Covasna, și a unora din prot. Brașov, cercetare pe care o consemnăm și pentru că s-au împlinit o seamă de lucruri îmbucurătoare, care vor folosi, nădăduim, și altor preoți și parohii de-ale noastre.

Menționăm că în toate parohiile cercetate s-au prelucrat cu preoții parohii unde s-a putut și cu organele parohiale, toate constatările pozitive și negative din parohia respectivă, urmărindu-se și învățămîntul religios în școală, în multe parohii, așa cum se va vedea, avînd loc slujiri, cu rostiri de cuvinte de învățătură potrivite momentului.

Însoțit de la Centrul eparhial de P.C. cons. Gh. Papuc și C. ierod. D. Dura, P.S. Sa a cercetat astfel:

Duminică, 19 aprilie a.c. parohiile Teliu, pr. I. Tr. Ciolan, Brădet-Acriș, pr. I. Popica, unde s-a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă, iar apoi, cu participarea multor credincioși și a preoților din zonă, în frunte cu P.C. prot. Gh. Răduț, taina Sf. Maslu de obște; Intorsura Buzăului, pr. V. Gotia, unde s-a slujit Denia îndatinată, cu biserică arhiplină, răspunsurile fiind date de tineri, dovadă și aceasta a osîrdei cu care preotul paroh se implică și în învățămîntul religios în școală.

Luni, 20 aprilie a.c., parohiile Ciurmeric, pr. R. Lupu; Zăbrătău, pr. Gh. Radu, Sita Buzăului, pr. D. Comșa, unde P.S. Sa a slujit și taina Sf. Maslu în casa unui credincios; Floroia Mare, pr. Gh. Tohăneanu; Lădăuți, pr. M. Apafii, și Barcani, pr. Fl. Bujoreanu, unde s-a săvârșit și Denia îndatinată, urmată desigur, ca pe de-a rîndul de altfel, de cuvinte de învățătură.

Marți, 21 aprilie a.c., parohiile Sărâmaș, pr. I. Banciu, care lipsea din parohie și care, așa cum s-a constatat la școala din localitate, nu predă religia deși se pare că este așteptat; Valea Mare, pr. P. Restanția, Sîntionluca, pr. Pozna Pop David, găsit într-o stare nedemnă de un preot; Ozun, pr. Nedelea, și Dobrlău, pr. Gh. Băilă, unde s-a slujit Denia îndatinată și unde de asemenea au participat mulți copii, care sînt prezenți și la lecțiile de religie din școală și cărora li s-a adresat un cuvînt special de învățătură.

Miercuri, 22 aprilie a.c., parohiile Valea Dobrlăului, pr. I. Gașpar, care nu s-a mutat în parohie, unde, spre marea bucurie a credincioșilor, s-a participat la Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite și la taina Sf. Maslu de obște; Lisnău, parohie vacantă, administrată de pr. Pozna David, unde avem două biserici mari, bine întreținute, merite speciale avînd inimosul episcop S. Radu; Valea Lisnăului, unde se mai vede urma unei frumoase troite distrusă în timpul ocupației horystey; Dobolii de Jos, pr. I. Damian; Podul Olt, pr. S. Solovăstru, unde, ca și în alte locuri, se poate verifica zicala: „Omul sfințitei locuri”; Hărman, pr. V. Dumbravă, unde tocmă se săvârșea o înmormintare, la care a citit și P.S. Sa o rugăciune și a rostit un cuvînt de învățătură și mîngiere; Lunca Calnicului, pr. P. Pleșa, unde s-a slujit la Denia îndatinată și unde un numeros cor de copii și tineret a dat răspunsurile într-un mod deosebit de înălțător.

Joi, 23 aprilie a.c., parohia Covasna, pr. Gh. Olteanu, greu bolnav, iar parohia neavînd suplinitor în prot. Sf. Gheorghe fiind peste 10 parohii vacante, s-a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă, cu cele legate de această Sf. Liturghie din Joia Mare, s-a spovedit și împărțit, iar seara s-a săvârșit Denia celor 12 Evanghelii, după care s-a continuat Sf. Taină a Spovedaniei.

Vineri, 24 aprilie a.c., P.S. Episcop-vicar și Însoțitorii la ora 6 dim. au fost în sf. biserică din Covasna, unde a fost un adevărat potop de lume, foarte mulți tineri, avînd loc spovediri și împărțășiri, săvîrșirea ceasurilor, pînă la ora amiezii, cînd s-a cercetat parohia Zăbala, pr. I. Bercu, unde s-a participat la săvîrșirea Sf. Maslu de obște, prezenți fiind și aici foarte mulți copii și tineret; Păpăuți, pr. C. Popica, unde s-a slujit taina Sf. Maslu de obște, după care un grup de peste 20 de copii, îmbrăcați româneste, pregătiți de preotul paroh, au prezentat un montaj religios, cu rugăciuni, poezii și cîntări religioase, cu recitări de texte evanghelice legate de patimile și Învierea Domnului, acțiune demnă de toată lauda atît pentru copii cit și pentru preotul paroh; Zagon, pr. I. Negrea, unde s-a slujit la Denia prohodului, executat foarte frumos de două echipe alcătuite de credincioși de toate vîrstele din această parohie.

Simbăta, 25 aprilie a.c., s-au cercetat parohiile: Ghelînța, vacantă de mai mult timp; Tg. Secuiesc, pr. Șt. Nițu; Ojdula, vacantă și această parohie de mai multă vreme; Brețcu, pr. I. Cucu; Mărtășeu, pr. Iov Moșut, iar slujba Învierii Domnului și în continuare Sf. Liturghie arhierescă, cu participarea unui mare număr de credincioși, s-au săvîrșit în catedrala din Sf. Gheorghe, preoții: I. Cucu și C. Puia, cînd s-a citit și Pastorală de Paști a I.P.S. Mitropolit Antonie, iar la ora 5 dim. P.S. Sa a săvîrșit slujba Învierii la parohia, vacantă de asemenea de mult timp, Miclăuș, după care s-a cercetat parohia Malnaș-Băi, pr. G. Todea.

Subliniem din nou că marea bucurie a acestei drumeții pastorale, altfel nu ușoară, a fost participarea la rugăciunile și slujbele din majoritatea parohiilor cercetate a tinerilor, ceea ce ne dă speranța unei „veniri în fire” a întregului nostru popor, baza unui cu adevărat viitor promițător pentru acest popor îndreptățit la mai mult bine.

DIN SF. SCRIPTURĂ:

— Mila Lui este din neam în neam peste cei ce se tem de El.

(Luca 1, 50)

— Duhul Domnului este peste mine, pentru că el m-a uns ca să binevestesc săracilor și m-a trimis ca să tămăduiesc pe cei zdrobiți cu iarma, să propovăduiesc robilor izbăvire și orbilor vedere, să ușurez pe cei apăsați.

(Luca 4, 18)

pescu a fost pusă în slujba Institutului Teologic și a Catedralei Mitropolitane din Sibiu. Angajat încă de la terminarea studiilor în diferite funcții administrative la Institut, în anul 1952 a fost hirotonit diacon de mitropolitul Nicolae Bălan, în anul 1980 mitropolitul Nicolae Mladin, fostul său profesor, acordîndu-i distincția de arhidiacon. De asemenea, promovat în anul 1971 asistent pentru limbile clasice, greacă și latină, apoi pentru Muzica bisericescă, din anul 1976 a devenit lector de Muzica bisericescă și Ritual.

Și în ceea ce privește corul catedralei mitropolitane Părintele Ion Popescu a desfășurat o rodnică și îndelungată activitate, mai întîi ca dirigijor secund, iar din anul 1985 ca dirigijor prim.

Astfel, el s-a înscris în șirul marilor săi înaintași, muzicienii transilvăneni din Sibiu: Dimitrie Cuntan, Timotei Popovici, Petru Gherman și Gheorghe Șoima, contribuția sa la dezvoltarea muzicii bisericesti mai constînd și din numeroase studii — multe publicate — dedicate personalităților mai înainte amintite, și din compozițiile, prelucrările și armonizările sale — și dintre acestea unele publicate, iar altele încă în manuscris, deși au fost cîntate fie de corul catedralei, fie de corul studenților teologi...

Dar, mai ales — și aceasta va fi probabil urma cea mai importantă și mai durabilă pe care Părintele Ion Popescu a lăsat-o în cîntarea bisericescă românească — trebuie să punem în lumină a-

Semnalăm... Semnalăm...

WOMEN IN A CHANGING WORLD (Femeile într-o lume în schimbare) e una din revistele Consiliului Mondial (Ecumenic) al Bisericilor. Era publicația Sub-unității „Femeile în Biserică”. Acum această Sub-unitate, în cadrul restrukturării Consiliului, a fost desființată și inclusă în Unitatea: „Dreptate, Pace și Creație”. Nu s-a supărat nimeni, pentru că problema femeii, în cadrul Consiliului, e văzută mai ales ca o problemă care ține de Dreptate. O spune foarte limpede Aruna Granadason (Women, Nr. 31, 1991, p. 3), dar cere „vigilență și forță” în lupta femeilor, pentru a ține trează preocuparea Consiliului de drepturile femeilor, ca o prioritate absolută. Evident, în primul rînd e vorba de drepturile religioase, apoi de schimbarea limbajului cu privire la Dumnezeu în sensul de a fi feminizat, de dreptul femeilor la hirotonie, dar și de asigurarea cît mai multor locuri pentru femei în conducerea Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Aruna Granadason numește, după un calapod mai vechi, devenit stereotip, trei preocupări care trebuie să ocupe, cu mare prioritate, agenda Consiliului: femeile, tineretul și educația. Acestea vor asigura drumul Consiliului spre nou. Și, în același timp, vor înscrie Consiliul pe linia de continuitate față de lupta dusă de înaintașele femeilor de azi din Consiliu. Se citează nume: Madeline Barot, Brigalia Ban, Bärbel von Wartenberg-Potter, Anna Karin Hammar și Priscilla Padolina, femei care au făcut să bată un nou vînt — zice autoarea — în toate colțurile lumii, și vîntul acesta nu mai poate fi oprît.

As face doar două observații: Înția: dintre priorități lipsește preocuparea pentru unitatea Bisericilor, adică tocmai rațiunea de a fi a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. El devine mai ales o tribună pentru cîștigări de poziții, cît religioase, cît sociale. Ce se înțelege prin educație, nimeni nu știe exact, pentru că educația ecumenică e încă lipsită de puncte cardinale. Am arătat într-un număr trecut cum duce ea la relativizarea moralei d.p.

A doua observație: Într-adevăr, doamnele numite mai sus sînt cele care au început lupta de emancipare a femeilor în Biserică, prin Consiliul Ecumenic. Mai sînt și altele. Întîmplător, eu le cunosc, deci pot atesta acest lucru. Dar care teolog le mai cunoaște? Cîtă teologie a fost în „lupta” lor? Ce nume au ele, fie și numai în teologia confesiunii sau a țărilor lor? Și dacă așa ceva nu se poate detecta cu nici un aparat, pe ce și-au întemeiat lupta? Pe simple revendicări sociale!

În materie de revendicări sociale e mai aproape de adevăr să spunem că au dreptate.

Dar a justifica revendicări harice cu argumente sociale... De altfel vom vedea mai departe și cum stau cu teologia.

Dr. Renate Rose reia problema Euharistiei din BEM (Baptism, Eucharist, Ministry). Vom da numai cîteva citate din studiul domniei sale (publicat sub titlul „BEM revisited” în același număr din WOMEN, cit. supra).

„Euharistia n-a fost instituită nici de Iisus, nici de ucenici. Ea s-a născut în cursul procesului de formare a noii comunități”.

„De vreme ce Euharistia n-a fost instituită de Iisus cel pămîntesc, cuvintele pe care autorii Evangheliilor le pun în gura Sa în timpul Cinei celei de Taină, trebuie considerate ca expresii ale credinței Bisericii primare. Au fost o încercare a evangheliștilor și a comunităților lor de a interpreta viața, moartea și Învierea Sa” (p. 23).

Iată pentru ce fel de Euharistie doresc doamnele de la Consiliul Ecumenic să fie hirotonite! Pentru o astfel de Euharistie, pot fi hirotonite! Desigur de cei care cred că ei domniile lor, și pentru comunități tot atît de ciudate! Pentru că, în cazul domniilor lor, nici Euharistia nu e Euharistie, nici hirotonia n-ar fi hirotonie. Ne-o spune Sfînta Scriptură.

Dar oare domniile lor n-o citesc? Ba da. Dar iată cum o interpretează: „Relațiile biblice asupra Cinei celei de Taină s-au alcătuit pe înclut, în diferite contexte ale Bisericii primare”.

Cum însă textele biblice sînt limpezi și vorbesc de instituirea Euharistiei de către Mîntuitorul, autoarea a simțit nevoia de a-l amesteca puțin și pe Iisus, dar nu chiar pe El, în „teologia” ei.

„Contextul a alcătuit textele cu ajutorul spiritului lui Iisus Hristos”.

Ce multe știe d-na Renate Rose! Dar nu, să fim serioși. Nu știe prea multe. Inventează ca să i se potrivească invenția ca premiză pentru ceea ce dorește d-sa astăzi. Și creează un fals silogism, deoarece premiza e falsă, închipuită.

Iată ce scrie mai departe: „Contextul nostru de azi trebuie de asemenea să creeze noi texte și noi cuvinte ale viului Hristos”.

Cu alte cuvinte să facem și noi o Scriptură, cam cum ne taie pe noi capul, sau „contextul” de azi? Care? Acela care ne convine nouă!

Mai departe relativizează total textele Scripturii: „Un consens asupra unui text pentru toți și pentru toate timpurile este nepotrivit într-o lume pluralistă cu foarte diferite contexte” (p. 23).

Ce teză! Și ce argument teologic! Mai departe spune tot atît de limpede că: „Simboalele de credință, doctrinele și concesiunile sînt învechite”. Și, și mai limpede:

„Femeile nu disprețuiesc tradițiile, dar le relativizează și le examinează cu suspiciune... Ele consideră textele biblice ca pe o moașă nemuritoare care ajută la nașterea unor texte noi, a unor noi povestiri și interpretări, precum le îndrumăază duhul” (p. 24).

N-a mers, totuși, cu Scriptura! Nu s-au putut răstălmăci textele ei. Soluția? Facem altă Scriptură!

D-na Dr. Renate Rose (o fi dr. în... ce?) scrie aceste lucruri într-o revistă oficială a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Nimeni n-o comentează. Nimeni n-o dezaproabă.

Și așa, ecumenismul merge mai departe! Cineva zicea să ne temem de ateii! N-or fi și alții mai răi? ANTONIE P.

portul său la păstrarea și, uneori, la redescoperirea spiritului și rosturilor autentice ale cîntării bisericesti ortodoxe, întorcînd și îmbrăcînd decenii anterioare de ispitiri culturale și muzicale mai laice, lucrare începută încă de Părintele Gheorghe Șoima și săvîrșită mai puțin teoretic, prin scrieri, cît mai ales practic, prin intrarea acestui duh al cîntării bisericesti, același cu al învățării mîntuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos, în viața și slujirea lor.

Amintirea frumoaselor concerte anuale de colinde, ca și a răspunsurilor corului catedralei la Sfînta Liturghie vor rămîne mereu vii în sufletele credincioșilor sibieni... Slujba înmormintării s-a săvîr-

V.G.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Dr. Serafim Făgărășanul, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Arhid. prof. Dr. Aurel Jivi, redactor adjunct; Pr. Gheorghe Papuc; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; Arhid. Ezechiel Oancea, tehnoredactor.

ABONAMENTUL pe un an: 350 lei, cont nr. 45.10.4.09.2 B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A. Sucursala Sibiu.